

KURJER ZACHODNI

»ISKRA«

ROK XXVI.

Piątek, 1 marca 1935 r.

Nr. 59

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec Pilsudskiego 4. Telefony: Red. 64, Adm. 75.

P.K.O. 302.712

Opiata poczt. uiszczona ryczałtem.

Prenumerata miesięczna z odnośnikiem do domu i przesyłką pocztową

2.50

ś. † p. z KURONIOW STANISŁAWA ERLACHER DE KHAY

po długich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami
zmarła dnia 26 lutego 1935 r.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się dnia 1 marca 1935 r. o godzinie 8 rano w kościele parafialnym na Pogoni, poczem o godz. 16.30 nastąpi wyprowadzenie drogich nam zwłok z kościoła na cmentarz sosnowiecki.

O tych smutnych obrzędach zawiadamiają pogrążeni w smutku

Mąż i Rodzina.

1150

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarła w Katowicach nasza jedyna najukochańsza żona, matka i babcia

B. P.

ADOLFINA z GRYNBAUMÓW

Ludwikowa Zimnawodowa

Przeżyła lat 58.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok na Cmentarz Żydowski w Sosnowcu nastąpi z Domu Przedpogrzebowego w piątek dnia 1 marca 1935 r., o godz. 1.30 popołudniu.

Zrozpaczeni

Mąż, córka, syn, synowa, zięć, wnuczka i rodzina.

KATOWICE,
Piastowska 7, dnia 28 lutego 1935 r.

1157

„Nie nadszedł czas rozbrojenia!“

Odezwa marszałka Petain'a do narodu francuskiego

PARYŻ, 28.2. (Tel. wł.) — „Royaume des deux Mondes“ zamieścił na czele numeru obszerny studjum marszałka Petain'a o konieczności natychmiastowego powrotu do dwuletniej służby wojskowej.

Zasadniczo sprawa przedłużenia obecnego jednorocznego okresu służby nie wywołuje sprzeciwu w kręgach ugrupowania parlamentarnego włącznie, z większością partji radykalno - społecznej. Niektórzy jednak wywierali presję na rząd, by odroczyć inicjatywę do końca maja, czyli do zakończenia wyborów do rad miejskich, a to dlatego, że przedłużenie służby wojskowej mogłoby posłużyć stronnictwem skrajnym za pretekst do wyzyskania sytuacji wyborczej przeciwko rządowi i partjom większości parlamentarnej.

Marszałek Petain zaś, który cieszy się w narodzie nadzwyczajnym autorytetem, nalega właśnie na natychmiastowe uchwałenie i motywuje ją koniecznością obrony Francji demokratycznej przeciwko gorączkowym zbrojeniom sąsiedniej i antydemokratycznej Rzeszy. Wyhodując z podobnych założeń, kinzyk sławni marszałka Petain'a liczyć może chyba na posłuch w całym społeczeństwie i parlamencie, z wyjątkiem jedynie socjalistów i komunistów, których nawet zmniejszenie demokracji niemieckiej niczego nie nauczyło.

Inicjatywę marszałka Petain'a gorąco przyklaskuje cały prawie naród. „Temps“ żąda od rządu odpowiedzi natychmiastowej. Rozminki deficytowe we Francji (ograniczona ilość urodzeń w r. 1915) zaczynają się tenaz i będą trwały do końca roku 1940.

Marszałek Petain zapytuje, przeciwko komu Niemcy zbroją się z tak gwałtownym pośpiechem i odpowiada, że Francji nie wolno wobec tego faktu pozwolić sobie na luksus słabości i że uniknąć wojny można tylko w jeden sposób: będąc silnym. Dwuletnia służba wojskowa nie tylko wzmożni Francję, lecz wzbudzi je-

szcze zaufanie u jej sojuszników, zniechęci wrogów i zapewni może Europie samą polkoju. Demokracja — pisze

„Temps“ — musi być uzbrojona, inaczej nie przejdzie brutalnemu naciskowi ze wschodu, uznającego zobowiązania po-

kojowe tylko wobec sąsiadów, rozporządzających siłą, wystarczającą do powstrzymania nawały.

PARYŻ, 28.2. (PAT). Większość dzienników bardzo żywo popiera antykwult wzo najrzej marszałka Petain'a, który twierdzi, iż nie nadszedł jeszcze czas dla rozbrojenia.

„Petit Journal“ pisze: Francja zrehabilitowała służbę wojskową z 3 lat do roku, nie otrzymując żadnej gwarancji bezpieczeństwa.

Dziennik ocenia siłę rezerwy na 600 tys. ludzi. Połowa przemysłu niemieckiego — pisze dziennik — pracuje nad dobrojeniem. Rzesza obstaje przy polityce, której wynikiem może być wojna.

Włochy mogą zmobilizować 8 milionów żołnierzy. Jaką liczbę — zapytuje dziennik — należałoby przyznać Niemcom w imię równości.

„Echo de Paris“ uważa, iż Francja powinna powziąć przedkcie i śmiało decyzje. Książ — pisze dziennik — zgodzi się na powiększenie obowiązków wojskowych, jeżeli wymaga samooobrona.

Nowe stronnictwo po rozłamie „Partji Pracy“

WARSZAWA, 28.2. (Tel. wł.) Tworzy się nowe stronnictwo polityczne pod nazwą: „Narodowa Partja Pracy“ Organizują ludzie, którzy scali dawniej na czele partji pracy — a o-

becnie zostali usunięci jak b. ambasador St. Zjedn. Filipowicz, Gliwie — b. minister, Antoni Plutyński i profesor Sianorzecki.

Cykl wizyt angielskich obejmie również i Polskę

LONDYN, 28.2. (PAT). Gabinet nie powziął wczoraj decyzji w sprawie wizyty w Moskwie. W kołach poinformowanych twierdzą, że oprócz powojnej opozycji ze strony niektórych ministrów konserwatywnych, gabinet obawia się również ujemnej reakcji wewnątrz - politycznej. Również rząd francuski nie ma okazywać zbyt wielkiego entuzjazmu dla projektu tej wizyty. Stosunki z Moskwą mają być uważane za domenę francuskiej polityki zagranicznej a Francja nie życzy sobie, aby jakiegokolwiek mocarstwo ingerowało w tę sferę wpływów polityki francuskiej. Mimo to w najbliższym jest, aby rząd brytyjski mógł się z tej wizyty wycofać bez manażenia na szrankach sto uników z Moskwą, które ostatnio uległ znaczącej poprawie.

„Times“ twierdzi, że rząd polski obecnie podał do wiadomości rządu bryty-

jskiego, iż pragnąłby, aby wizyta w Warszawie została włączona do programu. Ministrowie brytyjscy dają do tego, aby manszeta wizyty była możliwie najkompletniejsza. Informacje z chwili obecnej wskazują na to, że Simon po rozmowie w Berlinie powoła do Londynu, a minister Eden pojechałby dalej do Warszawy i Moskwy. Simon po przedstawieniu sptawczdzenia ze swej podróży gabinetowi udułby się następnie do Paryża.

„Daily Herald“ twierdzi, że projekt wizyty w Moskwie został bardzo źle przyjęty przez Hitlera, który uważa, czy uważać ma, że pomniejsza to znaczenie wizyty Simona w Berlinie.

„Daily Mail“ twierdzi, że Simon przedstawi dziś w Paryżu ministrowi Lavalowi plan 5-letniego lub 10-letniego rozjemstwa, który pragnie omówić z Hitlerem.

Rzesza niemiecka OBJĘŁA ZAGŁĘBIE SAARY.

SAARBRUECKEN 28.2. (PAT) Dziś o godz. 11.30 przewodniczący komisji rządzącej Knox przekazał pełnomocnikowi rządu Rzeszy Saassenowi zwierzchnią władzę nad policją Zagłębia Saary. Następnie dr. Saassen wprowadził w urządowanie nowych kierowników policji Zagłębia Saary.

Projekt ustawy konstytucyjnej w sejmowej komisji

WARSZAWA, 28.2. (PAT). Sejmowa komisja konstytucyjna przystąpiła na dzisiejszym posiedzeniu do rozpatrzenia poprawek Senatu do projektu ustawy konstytucyjnej. Referent tego projektu wicemarszałek Car przedstawił podstawowe wytyczne projektowanej reformy ustrojowej. Zmiany wprowadzone do projektu mają przeważnie charakter kodyfikacyjny. Głębsze zmiany o charakterze merytorycznym dotyczą tylko dwóch rzez. a mianowicie prawa wyborczego Sejmu oraz struktury organizacyjnej Senatu. Po tej ogólnej charakterystyce wicemarszałek Car przyszedł do szczegółowego omówienia poprawek Senatu do poszczególnych artykułów projektu. Referent zaznacza, że Senat skreślił propor-

cjonalność wyborów. Zdaniem mówcy, zachowanie proporcjonalności byłoby usztywnieniem ordynacji wyborczej. Pozostawiamy więc wolną rękę przyszłym ordynacjom.

Jeśli chodzi o dział 5 (Senat), to nie zrzekamy się zasadniczej koncepcji Senatu opartej na art. 7 projektu konstytucyjnego. Nie zrzekając się treści, zmieniamy formę, przenosząc realizację naszej koncepcji na dłuższy przeciąg czasu. Poprawki Senatu nie zmieniają zasadniczych uprawnień, jakie projekt nasz przewiduje dla tej instytucji. Mówca rozważa szereg dalszych poprawek i podkreśla, że wszystkie one są powiązane ze sobą i sądzi, że Sejm zechce wszystkie te poprawki potraktować jako organicz-

ną całość. Mówca wnosi o przyjęcie i uchwalenie wszystkich poprawek objętych uchwałą Senatu z dnia 16 stycznia r.

Następnie wicemarszałek Malkowski stwierdza, że do głosu zapisało się 10 mówców, co jest dowodem większego zainteresowania.

Jako pierwszy zabral głos w dyskusji poseł Rataj, który m. in. stwierdził, że uchwała z 1934 r. o projekcie konstytucji nie może być uznana za prawnie przeprowadzoną.

Mówca wypowiada się przeciwko proponowanym przez Senat poprawkom. Następne posiedzenie przewodniczący wyznaczył na czwartek przyszłego tygodnia.

600.000 zł. zdefraudowano

WARSZAWA, 28.2. (Tel.wł.) Ukończono już dochodzenia w sprawie na duży przy budowie gmachu państwa wchyl zakładów tele i radio-technicznych przy ul. Grochowskiej 30.

Malwersacje, sięgające ok. 600.000 zł., polegały na przywłaszczeniu sum przeznaczonych na budowę. Defraudacje popełniano już od 1927 roku.

Niebawem spisany będzie akt oskarżenia a wszyscy winowajcy znajdują się na ławie oskarżonych.

KOBIETY SZALAŁY ZA NIM

I POTEM SZŁY POD TOPÓR KATA

Berlin, w lutym

Kat niemiecki nazywa się Groepler. Mieszka w Magdeburgu, gdzie jest właścicielem niedużej pralni, tak, że ścinanie głów toporem nie należy do jego głównych zajęć. Jest to dla niego jakby druga posada.

Zresztą pan Groepler niczem się nie różni od przeciętnego mieszczanina magdeburzkiego i tak, jak oni, odwiedza co wieczór swoją „Bierstube“, gdzie w towarzyskim gronie starszych, używanych jegomościów wychyla kilka kufli piwa. Już to świadczy, że nikt od niego nie stroni i spokojni mieszkańcy Magdeburga nie widzą żadnej przeszkody, by mu oddawać swoje koszule i chustki, które im zwraca w stanie niepokalanej białości.

Sprawiedliwość pruska również zadowolona jest ze sposobu, w jaki wywiązują się ze swoich obowiązków to znaczy obowiązków katowskich.

Trzeba zresztą przyznać, że połączenie tych dwóch zajęć: w pralni i egzekutora wyroków śmierci, jest wybitnie praktyczną, albowiem, jeśli zdany się, że pan Groepler wraca obfitym krwią, może się ze szczególną łatwością wybielić.

Ileż to w jakimś zakątku Prus ktoś skazany zostaje na śmierć, ministerstwo sprawiedliwości w Berlinie łączy się telefonicznie z Magdeburgiem i w kilka godzin później pan Groepler zabiera swój dobrze wystrzony topór w skórzanej etui, wdziewa swój znoszony nieco frak i białe rękawiczki, nasadza cylinder i w towarzyskim swych dwóch pomocników udaje się pierwszym pociągiem na miejsce egzekucji. Skończywszy załadunek, obmywa ręce i inkasuje 270 marek, które zarabia od głowy.

Jak zapowiadają, w trakcie wykonywania swego zawodu katowskiego pan Groepler dotychczas

ani razu nie stracił głowy,

co można tak się wyrazić. A jednak wolno przypuścić, że być może po raz pierwszy topór zadłżał mu w gardło i nerwy na moment omdlały mu posłuszeństwa, gdy przed kilku dniami na dziedzińcu więzienia Plötzensee w Berlinie dwa razy zamachnąc się musiał swoim straszliwym ostrzem i opuścić je na białe i wąte karczki dwóch młodych kobiet, noszących nazwiska najstarszej arystokratki niemieckiej.

Gest Groeplera był końcowym finałem dramatu, który na długo pozostanie jednym z najbardziej sensacyjnych rozdziałów kroniki towarzyskiej i politycznej III Rzeszy. Jak wszystkie dramatyczne rozdziały historii, pisany jest krwią i erotyzmem. Miłość wkłamała, miłość wyłącza, ślepa i głucha ma wszystko, zaprowadziła piękna i elegancką Benitę von Berg-Falkenhayn

i młodszą Renatę von Natzmer pod topór kata.

Jednego dnia — a było to już kilka lat temu — zjawił się w Berlinie

Jerzy Sosnowski,

b. oficer wojsk polskich. Wszedł od razu w najwyższe sfery towarzyskie stolicy Niemiec i stał się iluzem salonów, potężnym serc niewieściech. Mało było kobiet, któreby się oprzeć mogły

dziwnemu czarowi,

jakiego emanował z jego osoby, niezrównanej elegancji, jego ubrań, wspaniałych głosów i melodyjności jego głosu, szesnakiemu, pańskiemu gestowi, jakiego go cechował.

Unależając u siebie wspaniałe przyjęcia, zadziwiał gościnnością, ofiarował bogactwem swoich środków. Stał się głośnym, rozrywanym go solnie, sprężano na wszystkie wielkie przyjęcia i zabawy,

a kobiety szalały za nim,

nazywając go zdrobniale Jurkiem.

Gdyby Sosnowski chciał, mógłby mieć za przyjaciółki czy kochanki najświetlejsze i

najbogatsze kobiety

Berlina. Ale w życiu jego odgrywać mają rolę zaczęła rolę inna kobieta, księżniczka armeńska

Katia Berberian,

o której mówiono, że pochodzi od ostatniego i legendarnego króla Kaukazu. Cały Berlin miał wzrok utkany w tę kobietę, wyróżniającą się egzotyzmem i jakby trującą pięknością, a jeden z poetów poświęcił jej wiersz, w którym nazwał ją „czarnym aniołem Kurfürstena-

dammu“. Zadebutowała jako tancerka, by później u boku Sosnowskiego stać się królową salonów i tajemniczym aniołem nocnego życia Berlina.

Jurek i Katia stanowili nierozłączną parę. Ileż to Sosnowski wydzierał przyjęcie w swoich apartamentach na Budapesztstrasse, obecne były wybitne osobistości ze świata politycznego, finansowego, teatralnego, sportowego, a piękna Armenka z czararnymi włosami o błękitnych podysłkach odgrywała rolę pani domu. To też uznano to za ewenement sensacyjny, gdy jednego dnia odeszła się wieść, że ta kobieta, ubóstwiana i rozrywana, porzuciła nagle życie salonów i nocnych lokali i rozeszła się z Sosnowskim.

Gdy ten ostatni został aresztowany, aresztowano również Katię Berberian, by po kilku dniach

wypuścić ją na wolność.

W jakimś czasie policja czyniła za nią poszukiwania, by ją aresztować na nowo, ale już wszelki ślad po niej zaginął, i nikt nie wie odłąd, co się z nią stało.

Tymczasem w życiu Sosnowskiego inna kobieta zajęła miejsce, opróżnione przez księżniczkę armeńską. Była to arystotka teatralna

Marja Pandler,

młoda i przystojna blondynka. Dzięki poparciu żydowskich dyrektorów teatrów berlińskich, wysunęła się na jedno z wybitniejszych miejsc w życiu teatralnym stolicy Niemiec.

Gdy hitlerowcy doszli do władzy, Marja Pandler porzuciła swoich żydowskich protektorów i wraz z Leni Riefenstahl

krążyć zaczęła w orbitcie nowych władców. Była vedetką kilku filmów, a jej salon na Halensee odwiedzały często wybitne osobistości III Rzeszy.

Tuttaj Benita von Berg-Falkenhayn rozlażyła po naz pierwszy Sosnowskiego i...

zakochała się w nim,

do tego stopnia, że w czasie rozprawy o szpiegostwo odwiadziła miła: „A jednak dumna jestem z tego, co zrobiłam i nie mam do niego urazy“.

Nie wszakże nie zdawało się predestynować jej do tej burzliwej kariery, której epilog okazał się tak tragiczny. Sprakawiona z najwybitniejszymi rodami arystokratycznymi Niemiec, piękna, elegancka i bogata, zdawała się od życia niczego jej nie potrzebować. Mimo to w osobie Sosnowskiego znalazła swego „pogromcę“ i nie było takiej rzeczy, którejby dla niego nie zrobiła, czegoby dla by dla niego nie zrobiła, czegoby dla niego nie poświęciła.

Nita, jak ją nazywano w kółku znajomych,

miała 55 lat

i była w pełni rozkwitu wszystkich swoich wdzięków. Wysłała najpierw zamąż za kuzyna generała von Falkenhayna, szefa sztabu niemieckiego w czasie wojny. Matężństwo to nie było jednak szczęśliwe i zakończyło się rozwodem, potem Benita von Falkenhayn poślubiła dr. Józefa von Berga, Niemca bałtyckiego, który zajmował wysokie stanowisko w zarządach Junkersa, a następnie u Siemens.

Maż, który poza Benitą świata nie widział, był dla niej w najwyższym stopniu wyrozumiały i patrzył przez palce na stosunek swojej żony z Sosnowskim. Jednego dnia jednak — osiem miesięcy temu — idylla Nity i Jureka brutalnie została przerwana przez policję polityczną. Pan Berg miał z tego powodu bardzo dużo nieprzyjemności i był nawet więziony przez pewien czas. Gdy go zwolniono z braku dowodów winy, wziął rozwód i opuścił Niemcy, osiedlając się w Szwajcarii.

W więzieniu miał się odbyć ślub Sosnowskiego z Benitą von Berg-Falkenhaym, ale władze niemieckie nie zgodziły się na to. Sąd skazał ją i 23-letnią Renatę von Natzmer, stenotypistkę ministerstwa Reichswehry

na karę śmierci,

zaś Sosnowskiego i Irenę von Lena na dożywotnie więzienie.

W przeddzień egzekucji Nita przeżywała chwile czarnej rozpaczy. „Jurek, Jurek, ratuj mnie!“ — wołała bez przemyślenia. Ale Jurek już się nie zjawił. Zjawił się natomiast kat z Magdeburga, który tego dnia zamknął podwójny zarobek — 540 marek za dwie głowy.

Wieś zalana falami Bugu

Olbrzymi zator na rzece

LUBLIN, 28.2. Dzisiaj rano na wysokości wsi Kiełczew w pobliżu kolumny Izbięko, na terenie gminy Prostyń powiatu Węgrowskiego, woj. Lubelskie, utworzył się olbrzymi zator lodowy na Bugu. Zator ten uformował się poniżej mostu kolejowego na linii Wauszawa — Białystok. Długość zatoku przekracza 6 km. Olbrzymie zwaliny lodu dochodzą do mostu kolejowego, jak stwierdziło jednak kierownictwo techniczne, bezpośrednio niebezpieczeństwo mostowi nie grozi. Zator spiętrzył wodę w Bugu do wysokości 3 metrów. Fale przelały się przez wały ochronne i zalały całą wieś Prostyń.

Na miejsce wypadku wysłano oddziały wojska, oraz wyjechały władze administracyjne i policyjne. Zarządzono na miejscu pogotowie przeciwpowodziowe. Akcja ratunkowa polega na usuwaniu zato-

ru przez oddziały saperów i pionierów oraz na ratowaniu dobytku mieszkańców zalanej wsi i udzielaniu im pomocy żywnościowej.

Rekordowy lot

SAMOLOTU KOMUNIKACYJNEGO

PARYŻ, 28.2. — Hydroplan pocztowy „Santos Dumont“ utrzymujący komunikację pomiędzy Ameryką Południową a Francją przebył całą trasę z Natalu do Paryża w ciągu 55 godzin.

Lot nad Atlantykami trwał 21 godzin pomimo złych warunków atmosferycznych.

Jest to rekordowy lot komunikacji lotniczej.

ANTONI HRAM.

Sobowtór Doktora Bauma

powieść.

48 — Nagnoknę ci to wszystko, jedyna, tylko m przebac... — błagał skruszonym głosem.

— Próby dzisiaj nie będzie — ciągnął po chwili. — Pojedziemy do Orłowa, maleńka... Zgotowałem ci niespodziankę... Spędzimy razem dzień, a będzie to najszczęśliwszy dzień w moim życiu... bo ty mi przebacysz, jedyna...

Kiki milczała. Nie była w stanie zdobyć się na najmniejszy myślowy wysiłek. Wilhelm, jakim go w tej chwili widziała był dla niej czemś tak dalece niepojętym, że siłą rzeczy musiał wywołać uczucie zadowolenia. Nie czuła już do niego nienawiści ni żalu, jedynie tylko pozostała fizyczna odraza, wypływająca z jego odpychającej powierchności.

Z drugiej znów strony Kiki doznała pewnego zadowolenia spowodu jego upokorzenia. Nie śmiała nigdy marzyć, aby ten zbir, ten potwór w ludzkim ciele był zdolnym zbierać przebaczenia od swej ofiary. Dlatego też teraz, widząc jego skrępcę, czuła się mile polechtaną w swej kobiecej próżności. Jednocześnie cieszyła się, że Fachowicz nie będzie potrzebował interwenjować w jej obronie, a tem samym unikną wielu przykrości, jakie mogła za sobą pociągnąć otwarta walka z Him-

merem.

Jedynie w kłopotliwym położeniu stawało ją uczucie, jakim w tej chwili obdawał ją Wilhelm, czującą jej słowa gorące wyznania, lecz i z tem miała nadzieję dać sobie radę z chwilą porzucenia cyrku i wyjazdu zagranicę, co Zbigniew przybiadał.

Tymczasem doszli do postoju amfidorozek. Kilku najbliższych stojących szoferów zerwało się z miejsc, ofiarowując swoje usługi.

Himmer bez słowa wyminał matulców i podszedł do krytej limuzyny stojącej nieco na uboczu.

Otworzył drzwiczki i kiedy Kiki lekko wskoczyła do wnętrza wozu, usadowił się obok niej, poczem rzucił szoferowi:

— Orłowo!...

Przedstawienie miało się rozpocząć za godzinę. Dyrektor Salomoni, dając przykład punktualności, przechadzał się już we fraku i białych rękawiczkach po arenie cyrkowej, przez szczybelne w rozdartem płótnie zaglądał do kasy, gdzie już zaczęła napływać publiczność, lub szedł do garderoby, by uciąć waśnie, wynikające pomiędzy „antystkami“ z lada powodu.

Zadowolony z siebie, majestatycznym krokiem obniósł dyrektor Salomoni swą wielkość po wszystkich zakamankach „Dwumasztowca“, imponując porównywalnym elegancją, dowcipem i dwoma rzędnymi złotymi zębami, ukazywanym w pobłażliwym uśmiechu.

Tak upłynęło pół godziny. Publiczności z każdą minutą nabywało coraz więcej i dyrektor za-

cierał ręce z zadowolenia, wiele obiecując sobie po dzisiejszym wieczorze.

Jeszcze raz obszedł po wszystkich garderobach, przynajmniej do pospiechu, aż wreszcie uchylił zielonej kotary, odgradzającej ubieralnie „prima donay“.

— Janko!... — wykrzyknął, i twarz z naglego wzburzenia przyoblekła mu się purpurą. — Janko!... jej jeszcze niema?!... — powtórzył zmienionym głosem i nędy złotych zębów ze zgrzytem otarły się o siebie.

— Kiki!... — wznasnął, zapominając, że jego wzburzony okrzyk usłyszy zgromadzona w cyrku publiczność.

Cały zespół w okamgnieniu znalazł się obok dyrektora.

— Gdzie Kiki? ja się pytam! — pasjonował się pan dyrektor w przecuciu skandalu, jaki mu groził na wypadek, gdyby „Kobieta - motyl“, która ma być atrakcją dzisiejszego wieczoru, nie zjawiała się w chwili rozpoczęcia spektaklu.

— Ja się pytam, gdzie Kiki?! — powtórzył jeszcze raz, poczem dysząc ciężko, oparł się o ramie podtrzymującą płótna i mawpół przytomnym wzrokiem powiódł po zebranych.

— Granda, jak Boga kocham! — wyrwało się jednemu z podurzędniejszych aktorów.

— Ty!... miloz i wypluj takie parszywe słowa!... — zgrzmiał go wściekły dyrektor.

— Bo trzeba było zarząz namo jej szukać, jak nie przyszyła na próbe... — bąknął odd nosami tamten.

PRZYJAZN Z PAŃSTWAMI BAŁTYCKIMI

NA MARGINESIE WIZYTY GEN. GĄSIOROWSKIEGO W ESTONJI

Delegacja wyższych oficerów naszego sztabu głównego z samym szefem sztabu generałem Gąsiorowskim na czele, wyjechała z Warszawy na północ, aby złożyć wizyty w stolicach państw bałtyckich. Będzie to kurtuazyjna odpowiedź na wizyty przełatawicieli armii wymienionych państw, którzy podejmowani byli w ostatnim czasie przez armję polską. Podróż rozpoczyna się od Rygi, pozem udadzą się nasi oficerowie dalej do Tallina i Helsinek.

Wzajemne wizyty między osobistościami polskimi i bałtyckimi utarły się już od zarania naszej państwowości, jako wyraz przyjaznych stosunków sąsiedzkich Polski z krajami bałtyckimi. Wizyty powtarzają się co pewien czas i każdorazowo służą dla wzajemnego zbliżenia i obopólnego zrozumienia. To też i tym razem powitać należy wyjazd gen. Gąsiorowskiego jako akt kurtuazji, ale także jako dowód politycznej łączności naszej z sąsiadami północnymi.

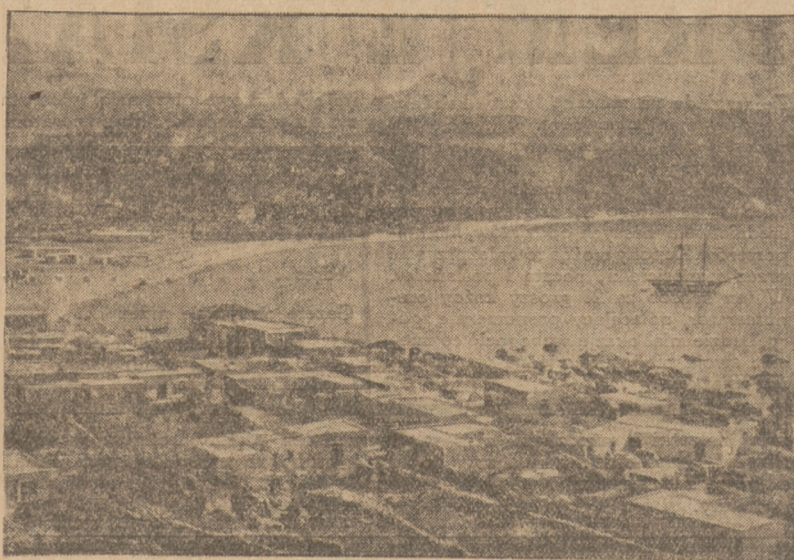
Kilka dni temu obchodziła Estonia rocznicę swej niepodległości, z której to okazji nastąpiła wedle zwyczajów wymiana wzajemnych gratulacyj między narodem polskim i Estonją. Żywy oddźwięk znalazło estońskie święto, jak zwyczaj, na łamach prasy polskiej, która co roku w tym dniu przypomina czytelnikom polskim dzieje walk Estonji o niepodległość i postępy młodego państwa w dziedzinie wewnętrznej konsolidacji. Pobyt oficerów polskich w Tallinie będzie potwierdzeniem serdecznych życzeń państwa polskiego dla Estonji i umacniającą się pozycją międzynarodowej tego państwa.

W tym roku obchodziło się święto estońskie szczególnym rozgłosem nie tylko w Estonji, ale również w sąsiednich krajach bałtyckich. Zwłaszcza Łotwa uroczyście obchodziła rocznicę niepodległości swego sąsiada, a Ryga toż była tym razem w barwach estońskich, które przystojnie były gmachy publiczne i wiele domów prywatnych. Prasa łotewska nie omieszczała przypomnień historii walk Estonji o niepodległość, podkreślając wspólny interes narodu łotewskiego z narodem estońskim, wynikający z tych samych danych politycznych międzynarodowego. Aljans łotewsko - estoński — jak się wyraził dzienniki ryzyk — był pierwszym krokiem do utworzenia „ententy bałtyckiej”, której statut podpisany został we wrześniu r. ub. w Genewie i która nie jest tylko aktem papierowym, lecz całkiem realnie przyczynia się do zacieśnienia politycznej łączności krajów bałtyckich między sobą. Dowodem tego szereg ostatnich zjazdów bałtyckich, które dały sposobność do konkretnych posunięć wszystkich trzech państw w dziedzinie zarówno politycznej, jak i gospodarczej.

Wiadomo, że do ententy bałtyckiej należy prócz Estonji i Łotwy także Litwa. Kraj ten znajduje się obecnie w trudnym położeniu politycznym, w płynającym z rosnącego w ostatnich miesiącach nacisku hitlerowskiego od strony Prus Wschodnich i Kłajpedy. Tembardziej więc ceni sobie zapewne możliwość należania do szerszego bloku politycznego, jakim dlań jest blok bałtycki, znajdujący ponadto na zachodzie Europy — zwłaszcza we Financji — przyjaciół. Polityka polska pilnie śledzi owe wieści i choć zeszłoroczna podróż do Kowna kilku osobistości polskich nie dała rezultatów, przyjdzie niewątpliwie czas, że w Kownie znowu nie będzie potrzebne oparcia o przyjazne stosunki z Warszawą, zwłaszcza gdyby w okręgu kłajpedzkim nastąpiło dalsze zadrażnienie stosunków Litwy z Rzeszą Niemiecką. Warto zanotować pogłoskę, jakoby przygotowywana była ponowna podróż p. Prystora na Litwę.

Niezależnie od tego, czy nasza polityka zagraniczna w najbliższej nas położonym kraju bałtyckim — Litwie — znajdzie rychło zrozumienie, musimy nadal utrzymywać najbardziej przyjazne więzy z resztą państw bał-

tyckich i w tym duchu podróż gen. Gąsiorowskiego oznacza pożądany gest polityczny.

TRZĘŚCIBNE ZIEMI W GRECJI

W Grecji miało miejsce katastroficzne trzęsienie ziemi, które wyrządziło olbrzymie szkody. W szczególności katastrofą dotknięta została wyspa Kreta. Na ilustracji widoczny fragment wybita Kreta. Na pomoc dla obywateli Kreta, w Kairze i Rzymie rząd grecki wysłał z Aten milion druchm, namioty i żywność.

Zapach nowych wyborów Żydzi o mowach ministrów

B. Chłimowicz wyciąga wnioski („Moment” Nr 40) z ostatniej sesji sejmowej. Zachowanie się posłów z sesji jest zamienne:

— W ciągu 5 lat bytu obecnego Sejmu wydarzyło się raz w ostatnich dniach to, że przywrócić samąjmi zdobyli się na dryfujące pewnych kroków ministra i jego podwładnych. W Klubie BB stanowiącym wzór lojalności, także zachowanie się nie było możliwą. Nagle to się stało.

Jest to przygrzywka do wyborów. Podczas akcji wyborczej posłowie zdradzają skrupa, bądź udają, że czynią skrupa. Tak się stało z generalnym referentem budżetu:

— P. Mieszkański wyrzucił się w takich słowach pod adresem urzędników podatkowych, że ostrząż już niekto z opozycji nie był w stanie mówić. Co się stało? Jest to przygrzywka do nadchodzącej akcji wyborczej.

Mowa ministra spraw wewnętrznych na to samo wskazuje:

— Takiej mowy, jak kilka dni temu wypowiedział m. spr. wewn. Kościłkowski, już dawno nie słyszało się ze strony przedstawiciela rządu samąj. Jego wywody o hamowaniu między administracją i obywatelami, jego podniecenia o wolności obywateli i wogóle cały spokojny ton jego mowy przypominają

już dawniejsze wystąpienia radykalnych ministrów w francuskim parlamencie.

Bez wątpienia jest to człowiek o liberalnych poglądach, ale

— sporo ma to przemówienie wpływać na pach nowych wyborów sejmowych. Przed kampanją wyborczą wypowiedzi się zupełnie inne mowy.

Minister rolnictwa przemawiał o słałtno również inaczej, niż zazwyczaj:

— Położenie wsi zobrazował on nie na sposób mistrzowski, a tak, jak ono przedstawia się: ciężko i powadnie. Uczył on przytem wsi tak dużo obietnic. Chciał zaszkodzić sobie ludność włościańską. Przyobiecował nawet jej tak samotną walkę z „pośrednikiem” (czytaj knipem żydowskim). Jednak w jego mowie i w ułożeniu i na planum czuło się bardzo silnie atmosferę mowych wyborów.

Mowa ministra rolnictwa była obliczona na rozbięciu partji włościańskiej, w zgodzie z wysuniętem hasłem „frontem do wsi”:

— Takie mowy, jak min. Poniatowskiego wywierają swój wpływ. I one miały ten wpływ. partja włościańska przeszczy. Coś tam wrze, coś tam burzy się. Dlatego to zaczęto sypać szemrad tyle pochwał na cześć min. Poniatowskiemu. Omalta, że on trafił w sedno.

Bachory ze Złoczowa Jak to było naprawdę?

I. K. C. ma w Złoczowie jakiegoś bardzo ograniczonego korespondenta. Nieszczęśliwy ten człowiek chce za wszelką cenę dostarczyć swemu piśmu jakiejś sensacyjnej informacji wydrukował w I. K. C. (z 14 lutego b.r.) co następuje:

„Jak donoszą ze Złoczowa, w tamtąjsem sądzie kamyn dla nieletnich orędzie się wkrótce rozprawa kanna przeciw kilkunastu dzieciom, zamieszkałym w Brodcau, przeciw którym wyniki śledztwa dostarczyły dowodów, że biorąc udział w komunistycznej organizacji „Pionier”, będącej przybudówką K. P. Z. U., weszły w porozumieniu z innemi osobami w celu przemiany przemocy ustroje państwa polskiego, tudzież w celu odwołania części jego obszaru... W chwili popienienia z występstwa nie miały oskarżone dzieci: p. lonych z 7 lat, wobec czego proces odbędzie się przed sądem dla nieletnich.”

Styl zdradza zakatego biurokrata albo też domorosłego dziennikarza umięjącego z talentem naśladować język, którym się biurokraci posługują

Napewno nie był to jednak prawnik, bo tenby wiedział coś niecoś o tem, że dzieci można karcić w domu,

ale nie można ich karać w sądzie. P. Słonimskiemu jednak, który w „Wiadomościach Literackich” dmie w pierwszą trąbę (jerychońską) i sam sobie wydał patent na nadhumanaitarystę i nadidealistę, notatka I. K. C. wystarczyła do rozdarcia szat nad krzywdą dzieci w Polsce. Ciekawe też jest, że p. Słonimski odrazu się domyślił iż chodzi tu o młodzież żydowską:

„Siedmiolatek niezmiernie wesoły w porozumieniu” aby oderwać część obszaru państwa polskiego. Ciekaw jestem jak wygląda to porozumienie. Siedmiolatek dziecko ze Złoczowa porozumiało się drogą nadjętą z Kramem, że „my mali malickiśmy możemy lewulacji pilotaljańskiej”. Na szczęście niebezpieczeństwo zażegnano. „Nie będzie dziecko płuć nam w twarz”. Straszne bachory złoczowickie z nożami w zębach nie będą zagrażały bezpieczeństwu państwa. Trzeba teraz zmienić matejkowski obraz „Bachory pod Pskowem”. Trzeba to nazwać „Bachory pod Pskowem” i namalować, jak żydowski bachor na nocniku przyjmujący dary i poklony wystaników Kramla. Dwa funty chwały i makagigi w wielkich ilościach. Bardzo chciał bym przysłuchać się rozprawie w sądzie w Zło-

czowie. Ciekawy jestem czy ława oskarżonych ma specjalne otwory na nocniczkę i czy prokurator zabawia podsądnych grzechotką, aby mu nie zagłuszał bekim przemówienia?”

Wizja bachorów pod Pskowem zupełnie w stylu p. Słonimskiego i „Wiadomości Literackich”. Tymczasem w Złoczowie było zupełnie inaezej i o tem donosi po zasięgnięciu urzędowych informacyj warszawski „Kurier Poranny”:

— do prokuratury w Złoczowie w Małopolsce Wschodniej wniesiono doniesienie przeciw kilku nieletniom podejrzanyom o należenie do organizacji komunistycznej, przeważnie najmłodzy z nich w chwili popienienia czynu miał lat 11. Wszyscy zaś pozostali byli w wieku lat 17. W stosunku do tych spośród podejrzanych, którzy nie mieli ukończonych lat 15 i przebie zgodnie z art. 69 k. k., wogóle nie podlegają karze, prokuratura dochodzenia natychmiast umozyla. Natomiast co do pozostałych podejrzanych prokuratura poleciła zbierać czy działali oni z rozważeniem. Na zasadzie bezpośredniego zbadania tych po dejrzanych, sąd zgodnie z wnioskiem prokuratury uznał, że działali oni bez rozważenia. W konsekwencji dochodzenia również w stosunku do nich zostaty umozzone i żaden akt oskarżenia do Sądu w tej sprawie nie został wniesiony.

A więc siedmioletnia dziewczina p. Słonimskiego przemieniła się w 17-letniego wyrostka. Taki chaluś, gdyby intelektualne Słonimskiego chciał skarcić, to nawet bardzoby się nie wysiłał. P. Słonimski jednak uważa go za dziecko, której należy pozwolić na swobodną zabawę w komo-mol.

Z DNIA

WYBORY W GDAŃSKU I POLSKA

Narodowi socjaliści, którzy rządzą dzisiaj w Gdańsku, preferowali w gdańskim Volkstagu uchwałę o rozwiązaniu tej instytucji. Socjaliści i katolicy — centrowcy głosowali przeciw tej uchwałę, jakkolwiek zawsze twierdzili, że ludność jest za nim, a przeciw rządzącym hitlerowcom. Takie stanowisko obu tych silnych dawniej ugrupowań wytłumaczyć można obawą przed terrorem fizycznym, który hitlerowcy zastosują niewątpliwie przy wyborach na wielką skalę.

Hitlerowcy bowiem w swoich dążeniach nie cofną się przed niczem, gdyż grają o wielką stawkę. Chodzą im o zdobycie takiej oszczędności, któraby zaświadczyła przed Ligą Narodów i Polską o woli Gdańszczan zmiany ustroju i sytuacji prawnej Gdańska. Wyborom, które się odbyły mają w dniu 7 kwietnia b. r. nadadzą zapewne kierownicy politycznej partji narodowych socjalistów charakter drugiego plebiscytu saarskiego. A cóż na to wszystko Polska? Pisze o tem „Kurier Warszawski” w tem sposobie:

„...niekto w Polsce nie będzie mógł twierdzić, że został przez gdańską politykę zaszkodzony, że kierownicy jej sprawili nam zawiód, lub zgotowali niespodziankę. Nie podobnego. Krok za krokiem prowadzono jest metodycznie akcja według wyprobowanych wzorów. Cel jej jest dla nas jasny. Wszystko odbywa się w biały dzień, na drodze publicznej. To też byłoby bardzo źle, gdyby nasze milczenie mogło wprowadzić w błąd zarówno naszych przyjaciół jak przeciwników, co do naszego istotej stanowiska. Gdańszczanie muszą mieć jasno powiedziane, gdzie jest granica naszej tolerancji w dziedzinie ich t. zw. spraw wewnętrznych. — Im weselej i w wyraźniejszej im to powiemy, tem będzie lepiej.”

Polska ma swoje prawa w Gdańsku i swoje interesy. Nasz udział w administracji portu, nasze prawa do kolejnictwa, poczty, administracji cel nie są wartościami, z których można zrezygnować. Polityka polska powinna więcej przykładać uwagi do spraw gdańskich.

Zapisujcie się na członków LOPP.

RESTAURACJA 1441
„BAR“
 Dąbrowa ul. Sobieskiego 12.
CONCERTE
 Nowego zespołu Damskiej Orkiestry pod dyr. HELENY BEDNAREK

Pielgrzymka DO ZIEMI ŚWIĘTEJ.

Ruch pielgrzymczy do Ziemi Świętej, do miejsc uświęconych historią życia Zbawiciela, ustanowiony w Polsce od kilkunastu lat, stał się potrzebą religijną. Pielgrzymki do Ziemi Świętej obejmują coraz szersze warstwy społeczeństwa polskiego, coraz lepiej są organizowane, coraz głębiej sięgają swoją mocną, choć słowiańską tradycją.

Przebiegiem i przewodnictwem pielgrzymki kierują Episkopat Polski. Najbliższą pielgrzymką wiosenną do Ziemi Zbawiciela i Odkupiciela Świata odbędzie się między 17 marca a 9 kwietnia r. b. Przewodniczką będzie ona nowym zaskakiem, gdyż pielgrzymki zatrzymują się w Rzymie, gdzie będą mieli możliwość złożenia hołdu Papieżowi, oraz obejrzenia i poznania państwa najdroższych chrześcijaństwa w Włocławku i Pełplinie, oraz Błona Podróżny „Orbis” i Francopol.

Trasa pielgrzymki prowadzi przez Włochy, Egipt, Palestynę, Grecję, Turcję i Rumunię. Cena uczestnictwa w pielgrzymce, 1.200 zł., obejmują wszystkie koszty pasażerskie, przewozowe i żywnościowe. Zapisy przyjmują: Liga Katolicka, Katowice, Piłsudskiego 58, Djecezyjne Instytuty Akcji Katolickiej we Włocławku i Pełplinie, oraz Biura Podróżny „Orbis” i Francopol.

OTWARCIE ŚWIETLICY. Dzięki staraniom prezesa miejscowego kółka rolniczego i LOPP p. T. Lisę w Strzemieszycach otwarto świetlicę, w której znajdują pomieszczenia: kółka rolnicze, kółko gospodyń wiejskich i LOPP. Świetlica składa się z 4 odpowiednio urządzonej i zaopatrzonej w potrzebny sprzęt ubikacji, znajdują się w domu nr. 2 przy ul. Węgreda.

W ubiegłą niedzielę odbyło się przy licznej udziale członków tych organizacji i zaproszonych gości poświęcenie świetlicy i oddanie jej do użytku. Aktu poświęcenia dokonał ks. prof. Strugała, który też wygłosił okolicznościowe przemówienie, życząc mieszczącym się w świetlicy organizacjom pomyślnego rozwoju dla dobra państwa i społeczeństwa.

Wymienione organizacje rozpoczęły już swą działalność w nowej siedzibie. W sobotę dnia 9 marca r. b. w świetlicy odbędzie się jednodniowy kurs spółdzielczy, na którym wygłosi referat przedstawiciel Izby rolniczo-handlowej z Kielca.

BIAŁE TYGODNIE na życzenie naszej Szan. Klienteli, przedłużymy do dnia 5 marca.

B. Garliński
 MAGAZYN BŁAWATNY
 Sosnowiec, 3 Maja 19, tel. 12-30.

× „CZARNA KAWA“ w sali gimnazjum im. E. Piłate zapowiedziana na dzień 3 bm. odłożona została na połowę marca. Jak się dowiadujemy, na tę „Czarną kawę“ mają być zaproszeni ze Lwowa popularyści Szczępko i Tońko.

× **PODWIECZOREK Z TANCAMI** W „ADRII”. Związek pracy obywatelskiej kobiet w Sosnowcu urządza w niedzielę dnia 3 bm. w sali Malinowej w Adrii Podwieczorek z tańcami, urozmaicony występami artystów. Całkowity dochód z imprezy przeznacza się na przedszkole. Początek o godz. 17. Wejście tylko za zaproszeniami.

× **ZABAWA KARNAWAŁOWA NA NIEMCACH.** Dnia 2 bm. w salach klubu Warszawskiego Towarzystwa w Niemcach odbędzie się ostatnia wielka zabawa karnawałowa, urządzona przez Tow. sport. „Zew”. Pięknie udekorowana sala, występy artystyczne oraz pierwszorzędną jazz-band zapowiadają miły nastrój gościom.

× **WALNE ZEBRANIE ODDZ. PCK W SOSNOWCU.** Zarząd oddziału Polskiego

Czerwonego Krzyża zawiadamia wszystkich swych członków, że walne zebranie oddziału PCK na pow. Będziński odbędzie się dzisiaj 1 bm. w sali ratusza w Sosnowcu o godz. 19.30 w pierwszym i 20 w drugim terminie z następującym porządkiem dziennym: zagajenie i wybór przydjum walnego zebrania; odczytanie protokołu z poprzedniego walnego zebrania; odczytanie sprawozdań: opisowego,

finansowego i komisji rewizyjnej; uchwalenie preliiminarza budżetowego na rok 1935, wybory uzupełniające zarządu oddziału i komisji rewizyjnej; wybory delegatów na walne zebranie okręgu PCK wolne wnioski. Powiadamy o powyższym zarząd oddziału PCK w Sosnowcu prosi wszystkich swych członków o zainteresowanie się sprawami PCK i bliźni przybycie na to zebranie.

Akcja osadnictwa rolnego wśród bezrobotnych

Jak niedawno nadmienialiśmy, zarząd ogródków działkowych w Dąbrowie wystąpił z projektem skierowania pewnej części bezrobotnych na wieś i w związku z tem postanowiono podjąć odpowiednią akcję, celem umożliwienia tym ludziom zdobycia gospodarstwa rolnego.

W sprawie tej odbyła się przed dwoma tygodniami w Dąbrowie pierwsza wstępna konferencja z udziałem delegata Ministerstwa rolnictwa komisarza ziemskiego p. Łaskiego, przed stawielem Magistratu, oraz licznego grona osób zainteresowanych, t. j. reflektujących na osady rolne.

Z udzielonych zebraniem wyjaśnień okazało się, iż ubiegający się o osadę musi posiadać dwie zasadnicze rzeczy, mianowicie musi znać się na rolnictwie i posiadać pewien kapitał. Osoby nieodpowiadające tym warunkom nie będą brane pod uwagę, gdyż inicjatorzy akcji osadniczej nie chcą nikogo narażać na zawód, lub na straty materialne.

W wyniku konferencji okazało się, iż spośród blisko 100 uczestników zarejestrowanych około 20 odpowiada stawianym wymaganiom i wszyscy oni reflektują na osady rolne. W sprawie tej sporządzono odpowiedni protokół, który przesłano do województwa, a jednocześnie podjęto dalsze kroki, zmierzające do realizacji projektu. Ziemia na kresach jest u nas dośc, to też jest w czem wybierać. Na ośrodek upatrzone na założenie osad rolnych wybrano majątek Wenchy, znajdujący się za Kowlem.

Majątek ten o przestrzeni około 2 tysięcy ha, posiada dobrą ziemię i sporo lasu, jak również różne zakłady, j. n. młyn parowy, tartak, olejarnię i t. p. urzędzenia.

Podług opracowanego planu każda osada ma się składać z 10 ha ziemi ornej i 5 ha starodrzewu, a cena kupna wyniesie od 160 do 180 zł. za ha. Rzecz zrozumiała, iż jest tam tylko ziemia, brak natomiast budynków mieszkalnych i gospodarczych, to też pierwszym zadaniem osadnika będzie budowa domu mieszkalnego i potrzebnych zabudowań gospodarczych.

Ponieważ osadnik będzie posiadał na miejscu własny budynek, sprawa budowy nie będzie nastęrczała większych trudności. Również w tańszych stronach tania można nabyć bydło i konie, słowem zagospodarowanie się i urządzenie nie będzie uciążliwe, trzeba jednak na to wszystko pieniądze. Otóż podług prowizorycznych obliczeń reflektujący na osadę musi posiadać narazie co najmniej 1500 zł. a później jeszcze od 2 do 3 tysięcy zł. chodzi bowiem o to, aby osadnik mógł gospodarować o własnych siłach, a nie zaciągał pożyczek, których później nie jest w stanie zwrócić.

Jak słychać, władze rządowe mają przyjąć osadnikom z pewną pomocą, jednakże na pomoc finansową trudno w obecnych warunkach liczyć. Ponoć ta będzie polegała głównie na udzielaniu osadnikom różnych ulg, do których np. trzeba zaliczyć związkową opłatę za przejazd pociągiem, wynoszącą dziesiątą część normalnej ceny biletu.

Okazuje się, iż głód ziemi jest u nas duży, to też robotnicy, posiadający pewne zasoby gotówki chętnie przenoszą się do gospodarstwa rolnego, z którego zresztą wielu z nich wyszło. O ile np. na pierwszej informacyjnej konferencji było tylko około 20 reflektantów, odpowiadających stawianym wymaganiom, w dalszym ciągu zgłosiło się drugie tyle kandydatów i przymuszać można, że zgłoszeń będzie stopniowo coraz więcej, gdyż jest u nas sporo robotników, którzy przywieźli pewne oszczędności z Francji, bądź też otrzymała odszkodowanie za wypadek, lub rentę z kasy brackiej. Ludzie ci zdają sobie doskonale sprawę, że w Zagłębiu pracy żadnej nie znajdują, a ponieważ wyszli oni ze wsi, chętnie wracają na rolę, chcąc zabezpieczyć sobie przyszłość i zdobyć własną gospodarankę.

W poniedziałek, dnia 4 marca r. b. o godz. 10 rano, w Masztracie dąbrowskiej odbędzie się druga kolekcja konferencja, na której będzie omawiana bardziej już szczegółowa akcja osadnictwa rolnego i sprawa jej realizacji.

Towarzystwo Grodzieckie odnowiło umowę z pracownikami.

Jak się dowiadujemy dyrekcja Grodzieckiego Towarzystwa zawarła wczoraj umowę z pracownikami umysłowymi na czas nieograniczony. Fakt zawarcia umowy dowodziłby, że zamierzony został projekt wydzierżawienia, ewentualnie sprzedania ko palni Towarzystwu „Saturn”, o czem ostatnio wiele się mówiło w Zagłębiu, a nawet powodowało demonstracyjne wystąpienie pracowników. Do zmiany stanowiska zarządu Grodzieckiego

Towarzystwa prawdopodobnie przyczynił się również wyrok Sądu okręgowego odznaczający na pewien czas uchwałę walnego zgromadzenia akcjonariuszy o wydzierżawieniu ko palni. Grodzieckie Towarzystwo prowadzi przeto będzie kopalnię dalej na własny rachunek.

W sferach pracowników odnowienie w dniu wczorajszym umowy spowodowało znaczne odprężenie w nastrojach i uspokojenie.

Akcja za skasowaniem rytualnego uboju mięsa w Zagłębiu

Wśród żydów warszawskich powstał ogromny gwałt, bowiem władze miejskie postanowiły skasować rytualny ubój bydła w rzeźni miejskiej. Z procedury tego ciągnęła ogromne zyski gmina żydowska, no i kilkunastu rzeźników, otrzymujących po 1000 zł. miesięcznie. Rzecz zrozumiała, że haracz ten płaciła głównie ludność polska, to też obecnie postanowiono ubój rytualny, jako przeżytek barbarzyński i podrażający cenę mięsa skasować.

Jak słychać, za przykładem stolicy mają pójść inne miasta, w tej liczbie i miasta Zagłębia, gdzie podjęta została już odpowiednia akcja, zmierzająca do skasowania w naszych rzeźniach rytualnego uboju bydła. Rzecz zrozumiała, że i u nas żydzi podejmą kontrakcję, będzie to jednak bez znaczenia, gdyż najwyższy już czas, aby wreszcie rzeźnicy nasi wyzwolili się z kosztownej interwencji żydowskiej.

Akcja odczytowa LIGI MORSKIEJ I KOLONJALNEJ.

19 bm. odbyła się w Syndykacie Polskich Hut Żelaznych w Katowicach konferencja sekcji propagandowej okręgu Zagłębia Węglowego Ligi Morskiej i Kolonialnej pod przewodnictwem kierownika sekcji p. Jana Wawrzyniaka. Głównym tematem obrad było zorganizowanie planowej akcji odczytowej na terenie poszczególnych oddziałów Ligi. W wyniku konferencji utworzono ładną delegację, która będzie objeżdżała poszczególne ośrodki organizacyjne, wygłaszając odczyty na tematy związane z wszelkimi zagadnieniami, wchodzącymi w zakres zainteresowań i działalności L. M. i K., w szczególności zaś propagandy morza polskiego, jego znaczenia pod względem politycznym, gospodarczym, kulturalnym i obrony kraju itp.

Akcja ta, którą powitać należy z prawdziwym uznaniem, już się rozpoczęła w regionie odczytów wygłoszonych w ostatnich dniach w oddziałach Ligi w Zagłębiu, Kurozwie, Janowie Śląskim, Maliej Dąbrowce i Nowym Bytomiu. W pracy tej bliźniaczo udział inteligencja w różnym zakresie, głównie zaś naukowicielestwo szkieł średnich, które bardzo chętnie gromadzą do tej domowej pracy społecznej.

Kierownikiem referatu odczytowego jest dr. Tomasz Strzemboż z Śl. Urzędu Wojew. Dla spopularyzowania tych odczytów wśród szerszych sfer publiczności postanowiono rozwinąć żywą propagandę za pomocą radia oraz przy współpracy referatu prasowego Zarządu Okręgu Ligi, pozostającego pod kierownictwem dyr. Marjanna Tarłowskiego.

Ponieważ do prawidłowego prowadzenia wspomnianej akcji potrzebna jest współpraca jaknajwiększej ilości referentów Zarząd Okręgu Ligi zwraca się tą drogą do osób, które chciałyby wziąć udział w akcji odczytowej, o listkowe zgłoszenie swych adresów do biura Zarządu Okręgu L. M. i K. w Katowicach (Śl. Urząd Wojew., pokój 874).

Nowe legitymacje urzędnicze OD 1-GO KWIEŚNIA.

Od 1 kwietnia b. r. urzędnicy państwowi otrzymają nowe legitymacje. Dotychczasowe rozmaitych rodzajów legitymacje urzędników różnych działów służby państwowej zamienione zostaną na ujednolicony typ dowodów osobistych. Odmienne legitymacje posiadać będą urzędnicy, odmienne ich żony i wreszcie dzieci. Wszystkie te rodzaje legitymacji apowazniają — jak wiadomo — do żniżek na kolejach, oczywiście w rozmaitym stopniu. Z najwydatniejszych żniżek kolejowych korzystają urzędnicy.

Interesujący odczyt W SOSNOWCU.

W najbliższych dniach staraniem sekcji odczytowej Zw. Pań Domu w Sosnowcu w sali Izby przemysłowo-handlowej odbędzie się interesujący odczyt z dyskusją na tematy aktualne, związane ze sprawą kobiecą. W tym celu Sosnowiec zostanie zaszczycony przyjazdem prelegentki w osobie znanej, uświetnionej piśmanki i publicystki p. Wyczółkowskiej-Suzymowej, która ostatnio wydała niezrównaną „Galerję Wawrzyniaków” z różnych epok, zdobywając sobie wielkie uznanie wśród sfer literackich stolicy i szerokiego ogółu. Wszystkiej pamięci z Sosnowca, Dąbrowy i okolic, jak również wszystkich sympatyków zapraszamy na tę wspaniałą interesującą imprezę. Temat referatu podamy za parę dni.

× **TAK DŁUGO DZBAN WODE NOŚL.** Pod zarzutem oszustwa, dokonanego na szkole firmy Schlessinger z Katowic, przyrzucymy Marckiewiczowi Stanisławowi i Burę Jana z Sosnowca. Marckiewicz w dn 13 ub. m. przy pomocy sfałszowanego zaświadczenia magistratu m. Katowic pobrał w firmie Schlessinger kilka butelek spirytusu 95%, melkomo dla szpitala miejskiego w Katowicach. W ten sam sposób ze swym współnikiem Burę tego samego dnia podjęli 20 litrów spirytusu w firmie Boziński, gdzie zostali jednak przyrzucymy przez funkcjonar. pol. wydz. śledczego w Katowicach. Wyłudzonej w podstępny sposób spirytusu firmie zwrócono, a sprawców wraz z dobieżaniem przekazano władzom sądowym w Katowicach.

SPORT

Pożar w sklepie PRZY ULICY MODRZEJOWSKIEJ.

W sklepie galanteryjnym Mordki Grochowiny przy ul. Modrzejskiej 29 w Sosnowcu powstał onegdaj wieczorem z niewiadomej przyczyny pożar, który strawił większą ilość wyrobów galanteryjnych. Poszkodowany oblicza straty na 3500 zł.

Do dnia 5-go marca b. r. włącznie

trwać będzie nasza reklamowa sprzedaż „Białego Tygodnia”, ciesząca się i w tym roku wielkim powodzeniem. Praktyczne Panie jeszcze mają możliwość poczynienia zakupów po wyjątkowo niskich cenach.

„Magazyn Współczesny”

W DĄBROWIE GÓRNICZEJ ul. Kr. Jadwigi 2, telefon 1-40 1096 Największa firma chrześcijańska w Zagłębiu.

KRONIKA ZAWIERCIA

WALNE ZEBRANIE LIGI MORSKIEJ KOLONJALNEJ. W dniu dzisiejszym o godz. 6.50 wieczorem odbędzie się walne doroczne zebranie oddziału Ligi morskiej i kolonjalnej w Zawierciu w sali Rady miejskiej. Z uwagi na ważność spraw, zarząd oddziału za naszym pośrednictwem uprasza swych członków o liczne i punktualne przybycie.

OSTATNIA ZABAWA KARNAWALOWA. Staniem Komitetu Zw. rezerwistów budowy domu im. Żwirki i Wigury w Zawierciu, w dniu 2 bm. tj. jutro odbędzie się ostatnia zabawa karnawałowa w sali Domu Ludowego (T.A.Z.) o godz. 8 wiecz. Zabawa zapowiada się b. dobrze. Wstęp tylko za zaproszeniami. Doborowa orkiestra, bufet tani.

KRADZIEŻ Laja Lewentał (Porębska 1) zameldowała policji, że skradziono jej bieliznę, wartości 700 zł. Policja prowadzi dochodzenie.

KRONIKA OLKUSZA

Włamanie do leśniczego W ŁANACH WIELKICH.

W nocy na 27 ub. m. do kancelarii leśniczego lasów państwowych w Łanach Wielkich, Zboronka, włamali się złodzieje przy pomocy wycycha i skradli z kasy karcinowej kwotę zł. 718.20 oraz fuzję m. „Jamena”. Następnie sprawcy dostali się do pokoju leśniczego, gdzie skradli futro brzoźwe, krótki kożuszek, oraz pistolet z nabojami ogólnej wartości zł. 1.025. Według śladów, sprawców było dwóch, którzy po dokonanej kradzieży zbiegli w niewiadomym kierunku. Policja zarządziła energiczne dochodzenie w sprawie ujęcia złodziei.

KÓŁKO ROLNICZE. We wsi Dłużce samej gminy, zostało założone Kółko Rolnicze. Prezesem został wybrany p. Jan Miodek.

JESZCZE JEDNA ZABAWA. Pozn wyrażeniami przez nas wczoraj brzmią zabawami tanecznymi w Olkuszu w dniu 2 bm. jeszcze jedną zabawę w lokalu „Uciecha” zapowiada pow. Zw. strzelecki w Olkuszu.

OKRADZENIE SKLEPU. W nocy na 27 ub. m. nieujęci sprawcy okradli sklep Leona Masłowski w Dziadówkach Małoszyckich, gm. Zarnowiec. Złodzieje zabrali różnych towarów na sumę około 200 zł.

LUSTRACJA. W dniu 27 lutego delegat okr. Zw. rezerwistów p. Iwaszkiewicz z Krakowa przeprowadził lustrację zarządu pow. Zw. rez. w Olkuszu i Kola w Olkuszu z wymiakiem zadawalniającym.

EPILOG KRWAWEJ BÓJKI W WOŁY LIBERTOWSKIEJ. Sąd w Olkuszu skazał całą rodzinę Marców, tj. Jana, Aleksandra, Piotra i Bolesława z Marcinkowca, pow. Miechowski po pół roku więzienia z zawieszaniem, za ciężkie uszkodzenie ciała swemu krawnemu Anżelmu Gomółce z Woli Libertowskiej.

Pamiętaj o Funduszu Obrony Morskiej.

Kłopoty z katowickim łodowiskiem.

Wczoraj odbyło się walne zebranie u działkowców spółdzielni „Sztuczny tor”. Walne zebranie wyłoniło nadę nadzorcę, która się zbierze dnia 14 bm. Dopiero po tem zwołaniu sytuacja się nieco wyjaśni. Prywatni przedsiębiorcy po zapoznaniu się z sytuacją na miejscu nie objawiają większej ochoty do objęcia tonu w dzierżawę. Magistrat i władze wojewódzkie również nie kwapią się do tego. Tor bowiem jest wybitnie deficytowy. Dotychczas Magistrat wpłacił już na jego utrzymanie 160 tys. zł., taka sama mniej więcej suma dały władze wojewódzkie w formie pożyczki. Sumy te są jednak niewystarczające. Losy sztucznego łodowiska znajdują się zatem pod znakiem zapytania.

Polscy tenisiści zwyciężają na Riwjerze.

Onegdaj w międzynarodowym turnieju tenisowym w Monte Carlo tenisiści polscy odnieśli szereg cennych sukcesów.

Największy sukces niewątpliwie odniosła para polska Thoczyński—Heldta, która pokonała znakomitą parę włoską Palmiemi—Rado w 4 setach 6:4, 2:6, 6:0, 6:2. Poza tem para Tarłowski—Wittman wygrała z parą Bone—Valerio w 3 setach 6:1, 6:3, 7:5.

W grze pojedynczej panów wszyscy startujący tenisiści polscy odnieśli zwycięstwa, a mianowicie: Heldta—Medicini 6:1, 6:0, Wittman—Amovelte 6:1, 6:0, Thoczyński pokonał Hope'a 6:4, 6:1, Tarłowski zwyciężył Planera 6:0, 6:1.

Zebranie KS Zagłębianka.

W siedzibie odbyło się walne zebranie KS Zagłębianka, na którym wybrano nowe władze klubu: prezes Michallak, wiceprezes prof. Ney, sek. Latosiński, skarż. Pieniążek, kier. sport. Gwóźdź, gosp. Szubert, członkowie zarządu: Nowiński, Błaszcz i Ciołek.

NOWOOTWARTY

GABINET KOSMETYCZNY
„URODA” WŁADYSŁAWY WNUKOWEJ
SOSNOWIEC, 3-go Maja 15

Wszelkie zabiegi wchodzące w zakres współczesnej kosmetyki.
Posiada najnowsze aparaty. Stosuje najodpowiedniejsze preparaty kosmetyczne

Pielęgnuje każdy rodzaj skóry, konserwuje urodę, doskonali, odświeża, przedłuża jej trwanie. Usuwa: zmarszczki, wgrzy, prosaki, pieg. Maseczki upiększające: zielone, plastyczne, elektryczne. Masaż, nawilżanie, kąpiele twarzy. Trwałe przyciemnianie brwi i rzęs. Fryzowanie rzęs. Depilacja brwi. Pielęgnacja włosów. Maquillage. Porady i wskazówki co do stosowania odpowiednich dla danej cery kremów, pudrów, szminek i t. p.

Nadzór nad księgami stanu cywilnego ludności żydowskiej

Obowiązujący dotychczas o niektórych obszarach państwa rosyjski „Zbiór Praw” poruczał nadzór nad prowadzeniem ksiąg stanu cywilnego ludności żydowskiej zarządom miejskim. System ten w państwie polskim nie mógł się prawnie utrzymać zwłaszcza, że i praktycznie okazał się wadliwy.

Opierając się na dekrety z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działań władz administracji ogólnej, Ministerstwo spraw wewnętrznych zarządziło zesrodzkodowanie w rękach starostów całokształtu nadzoru nad prowadzeniem żydowskich ksiąg stanu cywilnego zarówno w zakresie sprawozdawczym jak też po-

świadczenia wystawianych na ich podstawie odpisów i wyciągów, prostowania dokonanych oraz uskutecznienia niedopełnionych we właściwym czasie wpisów i t. p. Zarząd Ministerstwa zarządziło: 1) natychmiastowe objęcie przez starostów funkcji nadzorczych, 2) przejęcie od zarządów miejskich przechowywanych przez nie ksiąg i materiałów związanych z ich prowadzeniem, 3) powiadomienie prowadzących księgi stanu cywilnego rabinów o nowych zasadach przy jednoczesnym pouczeniu ich, że wystawiane na podstawie tymczasowych ksiąg odpisy i wyciągi muszą być każdorazowo pod rygorem nieważności, poddawane uwierzytelnieniu właściwego starosty.

ZYCIE GOSPODARCZE

Wszystkie ubezpieczalnie społeczne PRYJMOWAĆ BĘDĄ OBLIGACJE POŻYCZKI NARODOWEJ.

Już w najbliższych dniach ogłoszone będzie zarządzenie w sprawie przyjmowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Ubezpieczalnię Krajową w Poznaniu i wszystkie ubezpieczalnie społeczne obligacji 6 proc. Pożyczki Narodowej.

Obligacje te będą przyjmowane przez instytucje ubezpieczeń społecznych na spłatę zaległych składek, o-

płat, kar i odsetek zwłoki, których termin uiszczenia upłynął przed dniem 1 stycznia 1934 r. i to zarówno od pierwonabywców jak i osób, które nabyły pożyczkę w drodze przelewu dokonanej z zachowaniem obowiązujących formalności.

Kurs nabycia obligacji na te spłaty wynosić ma 96 za 100 zł.

Kronika gospodarcza.

REKORD ŚWIATOWEJ PRODUKCJI ZŁOTA. „Daily Telegraph” podaje, że według świeżo ogłoszonego sprawozdania znanej londyńskiej firmy bankowej Samuel Montagu & Co. światowa produkcja złota w 1934 r. osiągnęła rekord.

Wyniosła bowiem 27.35 miliona uncji przedniejszego gatunku wobec 25.34 miliona w 1933 r. Wzrost ten przypisać należy przede wszystkim wzmocnionej produkcji złota w Rosji sowieckiej, która wyniosła 4.22 miliona uncji czyli dwukrotnie więcej, niż w 1933 r.

Unia sowiecka tym sposobem wyprzedziła Kanadę z zajmowanego przez nią dotychczas drugiego miejsca w światowej produkcji złota. Produkcja w Afryce południowej wyniosła tylko 16.21 miliona uncji (wobec 16.57 w 1933 r.). Udział wreszcie Imperjum

brytyjskiego w światowej produkcji złota spadł z 65.4 do 59.3 proc.

GIELDA BROWOZO-TOWAROWA.

Pszenica jara czerwona szklista 775 g-l 18.00—18.50. Pszenica jednolitka 742 g-l 18.00—18.50. Pszenica zbierana 731 g-l 17.00—17.50. Żyto I st. 700 g-l 14.50—15.00. Żyto II st. 687 g-l 14.25—14.50. Owies I st. (mieszadzeszony) 497 g-l 15.50—16.00. Owies II st. (lekko zadzeszony) 468 g-l 15.50—14.50. Owies III st. (zadzeszony) 438 g-l 15.00—15.50. Jęczmień browarny 689 g-l 20.00—21.50. Jęczmień 678-673 g-l 18.00—18.50. Jęczmień 684 g-l 16.00—16.50. Jęczmień 620.5 g-l 15.50—15.00. Mąka pszenna gat. I-B 0—45% 31.00—35.00. Mąka pszena gat. I-C 0—55% 29.00—31.00. Mąka pszena gat. I-D 0—60% 25.00—27.00. Mąka pszena gat. I-E 0—65% 25.00—27.00. Mą-

ka pszena gat. II-B 20—65% 25.00—25.00. Mąka pszena gat. II-D 45—65% 22.00—25.00. Mąka pszena gat. II-F 55—65% 21.00—22.00. Mąka pszena gat. II-G 60—65% 20.00—21.00. Mąka pszena gat. III-A 65—70% 15.00—16.00. Mąka żytnia I gat. 0—55% 23.00—24.00. Mąka żytnia II gat. 0—65% 22.00—23.00. Mąka żytnia II gat. 16.00—17.00. Mąka żytnia razowa 17.00—18.00. Mąka żytnia posiednia 14.50—15.00.

Z CAŁEJ POLSKI

SKANDAL W OPERZE.

Na próbie w teatrze Wielkim w Warszawie, urządzanej z okazji występu na festiwalu tanecznym znakomitego baletmistrza Partyza, Serge'a Lifana, doszło wczoraj do zajścia między zaproszonym na gościnny występ do Warszawy p. Lifarem a dyrektorem baletu w Operze p. Cieplińskim.

Serge Lifar w jednym z pism udzielił wywiadu, w którym wyrażał się z rezerwą pod adresem baletu warszawskiego. Oceną zagranicznego gościa uczuł się urażony p. Ciepliński i na próbie generalnej zwrócił się do p. Lifara z zapytaniem czy podtrzymał swoje zarzuty. Gdy p. Lifar odpowiedział twierdząco, dyr. Ciepliński w obecności zespołu baletowego spoliczkował paryskiego baletmistrza.

Wiadomość o zajściu w teatrze dotarła do ambasady francuskiej oraz maszgo ministerstwa spraw zagranicznych. Dyr. Ciepliński został przez dyrekcję Opery zawieszony w czynnościach.

Jak będzie zlikwidowany zażalenie między p. Lifarem i dyr. Cieplińskim, w tej chwili jeszcze niewiadomo.

TRAGICZNA ŚMIERĆ PARY NARZECZYCH.

Na rzecze Świsłoczy w okolicy Grodna wydarzyła się katastrofa, której ofiarą padło dwoje młodych ludzi. Aleksander Miśkiewicz lat 20 i jego narzeczona Felcja Taltasiewiczówna lat 20 przejeżdżali przez most na rzecze Świsłoczy, mimo wezbranej wody, która zalała most na wysokość 60 cm. Młodzi ludzie, nie bacząc na niebezpieczeństwo, postanowili przystąpić do naprawy mostu. W środku mostu napływająca fala porwała wóz wraz z koniem i straciła go do wody. Mimo akcji ratunkowej, nie udało się tanących uratować. Wydobyto tylko części wozu wraz z koniem.

ZGINAŁ BEZ WIEŚCI.

Do policji warszawskiej wpłynęło zawiadomienie o tajemniczym zniknięciu dyrektora cukrowni „Babilino - Tomaszowski”, 37-letniego Wilhelma Ginsbenga. Był on po raz ostatni widziany w piątek rano, gdy przyszedł do biura przy ul. Jamskiej 8, gdzie przeczytał gazetę, przejrzał korespondencję, zsalutował drobne uwagi i wyszedł z biura. Odtąd miłk go nie widziano. Ginsberg wchodził za mającego. Co do tajemniczego zaginięcia wysuwane są dwie koncepcje: jedna... romantyczna, o druga — mniej prawdopodobna, a mianowicie, że Ginsberg uległ zanikowi pamięci. To drugie przypuszczenie wysuwane jest na tej podstawie, że Ginsberg przebył ostatnio ostrą gripę. Poszukiwania za zaginionym owają. Rodzina zaginionego wyznaczyła nagrodę dla osoby, która przyczyni się do odnalezienia Ginsbenga.

OFIARY

NA TOWARZYSTWO PRZECIWGRUŻLICZE Zw. Techników Oddział w Dąbrowie zł. 10. Dr. Zamiatowski zł. 10.

Zgodnie z wolą zmarłego w dniu 28 II bm. s. p. kol. Chelama Jena, zamiast wieńca na grób Jego — z 30 na T-wo Przeciwgruźlicze ofiaruje Zw. Zaw. Farm. Prac. Oddz. Zagl. Dabr.

Prosimy naszych zamiejscowych i miejscowych P. T. Prenumeratorów o regularne wpłacenie prenumeraty za MARZEC 1935 r.

S P A Ł A

TAM, GDZIE ODBYWAŁY SIĘ KROLEWSKIE POLOWANIA.

W malowniczej okolicy, wśród wielkich lasów sosnowych, nad piaszczystym brzegiem rzeki Pilicy, leży Spala, miejscowość dziś znana w całej Polsce, jako rezydencja letnia b. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Duże sosnowe lasy, połanki zielone i uroczę brzegi, wijące się zwolna pośród ciemnego lasu Pilicy, czynią Spalę miejscowością uroczą o przeszelnym krajobrazie.

Nazwa jej wywodzi się od nazwiska właściciela młyna, Spaly. Młyn ten znajdował się tu od niepamiętnych czasów i jeszcze do roku 1880 stał tuż koło drogi. Obecnie, jako ślady po nim pozostały stawidła samostaw i bystry strumień, pod nazwą Gać, wpadający do Pilicy. Ludzie starsi jeszcze dziś pamiętają właściciela i dziś już nie istniejący młyn. Nazwisko „Spala” spotyka się jeszcze po wioskach, należących do parafji inowłodzkiej. Oprócz młyna stała jeszcze stara karczma przy drodze. Droga ta, która i dziś idzie przez Spalę, należy do najstarszych dróg w dawnej Polsce.

Znany historyk, Karol Potkański, opisując dokładnie puszcze radomska, dalszym ciągiem, której były lasy, otaczające dziś Spalę, mówi, że wspomina kolonizacji kraju i zakładania coraz więcej wsi w 14 w. wobec coraz bardziej wzrastającego zaludnienia. — mniej tworzono osad ludzkich w puszczy, którą zaczęto oszkanować jako miejsce polowań królewskich. Także w książce tegoż ułożonego w dopisku znajdujemy notatkę, że Władysław Jagiełło 23 razy przebywał w Jedni, miejscowości oddległej zaledwie o kilka mil od Spali. Czytamy tam również, że i Kazimierz Jagiellończyk był w tych okolicach 8 razy.

Królowie polscy, urządzając łowy w puszczy radomskiej, polować musieli też i w lasach, dziś w okolicy Spali znajdujących się, a to dlatego, że nad brzegami Pilicy znaleźć mogli większą różnorodność i obfitość zwierza i dzikiego ptactwa. Przypuszczenie to potwierdza i podanie okolicznego ludu, które mówi, że Władysław Herman, będąc w lasach tutaj, często słuchał mszy w kościele przez siebie wystawionym w Inowłodzu.

W głąb tych lasów bardzo łatwo można było się zapuszczać już w czasach dawnych, dzięki komunikacji wodnej po rzece Pilicy. Polowano tu na niedźwiedzie, wilki, dziki, jelenie i inną drobną zwierzynę leśną. Z większych zwierząt do dziś dnia zachowały się tylko jelenie, sarny i dziki.

Las spalskie, zajmowały ogromną przestrzeń po obydwu brzegach Pilicy i miały dawniej łączność z lasami świętokrzyskimi. Dziś tak samo łatwo je zaliczyć można, do największych w Polsce. Zajmują one bowiem około 75 tysięcy morgów przestrzeni. Są to lasy sosnowe; jodła spotyka się bardzo rzadko, częściej dąb i brzoza.

Car Aleksander I nadał całe Księstwo Łowickie w wiezyste posiadanie wielkiemu księciu Konstantemu za zasługi, jakie położył w reorganizacji wojska polskiego.

Drugą żoną księcia Konstantego była Joanna hrabianka Grudzińska, urodzona w Warszawie r. 1799.

Po śmierci swojego męża księżna Grudzińska, robiąc testament w Carbiem Siole 20 list. 1831 r. wyraźnie orzekła się swych praw do dóbr Łowickich na rzecz przysięgłego, prawowitego króla polskiego.

Z tego tytułu Spala i okalające ją lasy, jako znajdujące się w granicach dóbr Księstwa Łowickiego, dziś są własnością Państwa Polskiego.

Na łowy do lasów spalskich przyjeżdżali monarchowie rosyjscy. Jedną z nich jest dziś starzy ludzie pamiętają cała Aleksandra III, który w lasach spalskich i skierniewickich polował kilkanaście razy w swoim życiu. Ciepło ten pierwszy zwrócił uwagę na tę miejscowość i okolicę Spali. Przed wybudowaniem pałacu w Spale

car zatrzymywał się ze swoją świtą w Skierniewicach i Lubochenku albo też w klasztorze, istniejącym do dziś dnia w Smardzewicach.

Aleksander III, zapuściwszy się po wnetrze lasy, przejechał Pilicę i na Polance pod dębem, w pobliżu młyna na Spale odpoczywał. Tu urządzono pierwsze śniadanie. Okolica z przeszelnym krajobrazem na rzekę i jej piaszczyste wybrzeża zwróciły uwagę tego monarchy i w rozmowie z towarzyszącym mu margrabią Wielopolskim wyraził życzenie, by w tem miejscu postawiono choć niewielki drewniany pałacyk. Margrabia życzenie Aleksandra wykonał i w rok potem stanął nad brzegiem Pilicy pałac drewniany. Budował go Leon Mikucki, inżynier z Krakowa.

Przyjeżdżał potem do Spali kilkakrotnie i następny monarcha rosyjski, Mikołaj II, Polowania cesarskie były urządzane na większą skalę, bo nawet brali w nich udział monarchowie i książęta innych państw.

Po raz ostatni był na polowaniu Mikołaj II w r. 1912.

W czasie ostatniej wojny wszechświatowej Spalę bardzo zniszczono. Wojska rosyjskie, ustępując pod naporem sił niemieckich, przeszły na drugi brzeg rzeki, wysadzając za sobą most na Pilicy, znajdujący się w samej Spale. Wywieźli też ze sobą cenniejsze rzeczy, jak obrazy i urządzenia wewnętrzne pałaców. Opuszczono Spalę oraz całą przestrzeń po lewej stronie rzeki zajęli Prusacy, rabując przy tem i wywożąc do Niemiec wszystko co się jeszcze dało.

Wojna europejska najokropniej odbiła się na zwierzynie leśnej. Stan jej w lasach spalskich przed wojną przedstawiał się bardzo dobrze. Całe stada jeleni i saren można było spotkać, jadąc drogami. Moc zwierzynę zniszczono w czasie wojny. Każ-

dy oficer i żołnierz, niemiecki czy rosyjski, strzelał kiedy mu się tylko podobało. Zwłaszcza wybilo największej dziłków i jeleni podczas okupacji niemieckiej.

Rabunek i zagłada niemiecka szły jeszcze w kierunku niszczenia i trzebienia okolicznych lasów. Wycinali i wywozili Niemcy do Prus całe masy drzew, pustosząc olbrzymie przestrzenie lasne.

Po wyjściu Niemców okolica ta, jak zresztą cała polska ziemia przedstawiała obraz straszego zniszczenia.

Spala do czasów wojny wszechświatowej miała charakter wybitnie rosyjski. Same gmachy czerwone z zielonymi dachami, urządzenia zewnętrzne nie miały nic wspólnego ze stylem, kulturą i tradycją narodową.

Dziś w Spale widzimy wielką zmianę. Budynki, najwięcej rażące oko swoją strukturą i budową rosyjską, zniszczono, znikły koszary kozackie, które stały przy drodze, a na miejscu tem wznosi się śliczny choć niewielki kościółek w stylu już polskim. Podłowania przypominają coś podhalańskiego, dach gontami kryty, wysoki — z wieżyczką pośrodku, strzelającą w niebo, a zakończoną krzyżem, wznoszącym się ponad wszystkie gmachy i konary wysokich ciemnozielonych sosen. Kościółek ten harmonizuje z całym przeszelnym widokiem Spali i dostraja się najzupełniej do całego krajobrazu, jaki przedstawia Spala z okalającymi ją wokół lasami.

W kościółku spalskim odprawiane bywają nabożeństwa, na których bywa p. Prezydent z rodziną. W większe uroczystości chętnie z okolicznych wiosek gromadzi się nasz lud polski w swoich barwnych strojach wieśniaczych.

(wg. ks. Z. Łomińskiego).
„(Wiadomości Turystyczne)”.

Dolina alpejska w śnieżnej szacie...

PRZEZ RZYM DO ZIEMI ŚWIĘTEJ

Pielgrzymki do Ziemi Świętej stały się potrzebą naszego życia religijnego. Polska była na ubożu tego objawu pobożności. Dopiero w ostatnich latach, dzięki ułatwieniom komunikacyjnym i turystycznym zaczął się ruch pątniczy do miejsc, uświęconych życiem Zbawiciela świata. Obecnie czuwa nad tem Episkopat Polski i pod jego protektoratem i przewodnictwem organizują się każdego roku pielgrzymki do Ziemi Świętej. Prowadzi je technicznie wyrobione i doświadczone Polskie Biuro Podróży „Francopol” w Warszawie, ul. Mazowiecka 9.

Najbliższa pielgrzymka przez Rzym do Ziemi Świętej pod protektoratem i przewodnictwem J. E. Ks. Biskupa Teofila Bromboszcza z Kato-

wie odbędzie się w czasie między 17 marca a 9 kwietnia. Prowadzi ona nowym szlakiem, bo przez Rzym, dając w ten sposób możność pątnikom złożenia hołdu Namiestnikowi Chrystusowemu, poznania bezcennych skarbów chrześcijaństwa w Wiecznym Mieście oraz dotarcia do kraju uświęconego krwią samego Boga Człowieka. Jednocześnie z tem pielgrzymka staje się wycieczką dzięki której jej uczestnik pozna dalekie kraje Włochy, Egipt, Palestynę, Grecję, Turcję i Rumunię.

Czas między 17 marca a 9 kwietnia b. r. przypadający w okresie wielkopostnym zetknię uczestników pielgrzymki z wiosną południa pogodną i słoneczną, ale i z obrzędami pełnymi wyrazu i nastroju pobożne-

go. Powrót przed uroczystościami Zmartwychwstania Pańskiego umożliwi kapłanom uczestnictwo w Pielgrzymce, a reszcie pątnikom spędzenie Wielkanocy wśród swoich rodzin.

Cena Zł. 1200.— obejmuje wszelkie koszty paszportowe, przewozowe i żywnościowe. Zapisy przyjmują i wszystkich informacji udzielają: Liga Katolicka, Katowice, Piłsudskiego 58, Djecejalne Instytuty Akcji Katolickiej we Wrocławiu i Peplinie, P. B. P. „Orbis” i wszystkie jego oddziały i agencje. P. B. P. Francopol w Warszawie, Mazowiecka 9.

Budowa autostrady KRAKÓW — TARNÓW.

Z dniami 1 kwietnia została rozpoczęta wstępne roboty na szosie Kraków — Tarnów. Od rogatki łuszkowskiej w kierunku Wieliczki zostanie nałożona nawierzchnia trwała z kostki łuszkowej. Przypuszczalnie w bieżącym roku zostanie wybudowany odcinek szosy od rogatki wielickiej, tj. od Prokocima przez Włocławkę aż do wsi Zabawy. Oprócz tego na drodze Kraków — Tarnów wszczęte zostaną na innych odcinkach również podobne prace drogowe.

Obecnie władze drogowe zastanawiają się, czy najnowszą autostradę należy przeprowadzić przez centrum Wieliczki, czy też należy ominąć kręte uliczki i wzniesienie obok ementana, a przeprowadzić szosę od mostu kolejowego w Wieliczce przez Zadony obok szkoły powszechnej.

Jak nam informują, spowoduje obniżenie kosztów autostrady jednak przechodzić będzie przez dołny rynek w Wieliczce, gdyż musiałaby być również zbudowany wiadukt nad drogą obok ementana, przez co zwiększyłoby się znacznie koszty budowy, jak również i koszty wywłaszczenia gruntów. W przyszłości autostrada ta będzie stopniowo wybudowana aż do Lwowa.

Popularne koncerty NA PLACACH I ULICACH WARSZAWY.

W związku z decyzją rozszerzenia działalności kulturalno-artystycznej wśród najszerszych warstw stolicy, wydz. oświatowy i kulturalny zarządu miejskiego przygotowuje obszerny plan pracy.

Na placach w śródmieściu, a zwłaszcza na peryferjach miasta, staną estrady przenośne, na których odbywać się będą koncerty orkiestr, chórów, popisy zespołów tanecznych, zbiorowe recytacje i t. p. Wówczas w parku Paderewskiego rozpoczyna się nabawem roboty nad przystosowaniem części tego pięknego ogrodu do powyższych celów.

Rynek Staro Miasta ze względu na swą akustyczność będzie odpowiednio wyszukaną przy urzędowaniu obchodów okolicznościowych.

Koncerty pod gołem niebem odbywać się będą co niedzielę w śródmieściu oraz na najodleglejszych peryferjach miasta, aby w ten sposób udostępnić masom korzystanie z wrażeń prawdziwie artystycznych. Konieczność zerwania z dotychczasowym szablonem wszelkiego rodzaju imprez, obchodów i t. p. spowodowała akcję zarządu miasta, mającą na celu zainteresowanie tą sprawą organizację artystycznych i społecznych. Zdecydowano między innymi opracowanie konkursu na widowiska prawdziwie artystyczne, odbiegające od dotychczasowych poczynań.

Tani sezon wiosenny W KRYNICY.

„Orbis” przystąpił do prac przygotowawczych nad zorganizowaniem — wzorem roku ubiegłego — taniego sezonu wiosennego w Krynicy. Prace swe przeprowadza „Orbis” w ścisłym porozumieniu z krynickimi władzami uzdrowiskowymi, z samorządem krynickim i tamtejszymi organizacjami właścicieli will i pensjonatów.

Tani sezon wiosenny „Orbisu” w Krynicy obejmie miesiąc: maj, a zapewni on szerszemu niż dotychczas społeczeństwu, szukającemu w Krynicy spokoju i tanich możliwości leczenia, bardzo dogodnie warunki korzystania z leczniczych wartości Krynicy w okresie pięknej kampańskiej wiosny.

